

Datum
2016-02-16

Diariernr
2015-6192

Ert datum
2015-11-05

Er referens
N2015/06917/PUB

Avdelningen för utveckling av samhällsskydd
Enheten för brand- och olycksförebyggande arbete
Malin Vestin
010-240 52 43
malin.vestin@msb.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
maria.edlund@regeringskansliet.se

Synpunkter på betänkandet SOU 2015:85 "Bostäder att bo kvar i"

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i första hand granskat remissen för att hitta eventuella kopplingar till myndighetens sakområden. Myndigheten delar utredningens slutsatser i stort, men anser att de föreslagna åtgärdernas påverkan på enskildas brandskydd inte har utretts och belysts i tillräcklig utsträckning. En ökad tillgänglighet i bostadsbeståndet är positivt, men det kräver att det i vissa fall även görs anpassningar av brandskyddet för att bostäderna ska vara säkra att bo kvar i.

Individanpassat brandskydd

Utredningen beskriver att Sverige står inför en förändrad demografi de kommande decennierna på så vis att den äldre delen av befolkningen kommer att växa. Åldrandet kan i många fall innebära en försämrad rörlighet och/eller hörsel. Detta är faktorer som även kan påverka brandskyddet. Därför är det angeläget att bostäder ur brandskyddssynpunkt är utformade på ett sätt som gör att de är funktionella och anpassade för personer med nedsatt funktionsförmåga. Varje år omkommer över 100 personer i bränder, varav det stora flertalet i bostäder. Ungefär hälften av dessa personer är över 65 år och drygt 20 procent är över 80 år. Minst hälften av de omkomna har någon form av funktionsnedsättning (fysisk, psykisk eller åldersrelaterad). Funktionsnedsättningen blir ett hinder för att kunna uppmärksamma branden eller att agera och sätta sig i säkerhet. I en vanlig bostad finns inte heller någon personal som kan komma till undsättning.

I utredningen förs ett resonemang om konsekvenser och vinster som de olika förslagen kan leda till. Till exempel finns det ekonomiska vinster för kommuner om tillgängligheten ökar genom installation av hissar i en större andel av bostadsbeståndet (kapitel 4.1.3, s. 101), något som innebär att fler personer kan bo kvar i vanliga bostäder istället för att flytta till särskilda boenden. Ett resonemang som inte förs i det sammanhanget är den om brandskyddets utformning. Det är stor skillnad på brandskyddsnivån i vanliga bostäder jämfört med den i särskilda boenden.

Dagens byggregler (Boverkets byggregler, BFS 2011:6 med ändringar t.o.m. BFS 2015:3) förutsätter att de personer som bor i vanliga bostäder själva kan sätta sig i säkerhet i händelse av brand. För de personer som inte kan det finns det tekniska lösningar som både kan minska riskerna för en brands uppkomst och minska konsekvenserna av branden. Exempel på det är spisvakt, brandvarnare kopplat till trygghetslarm och installation av mobil sprinkleranläggning.

Stöd från kommunen

I december 2014 publicerade Boverket rapporten "Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m.". Rapporten var svar på ett regeringsuppdrag som innebär att Boverket skulle analysera och bedöma om den nuvarande lagstiftningen behövde ändras och i sådana fall lämna förslag på förbättringar. Boverket lämnar i rapporten förslag till en ny lag. Lagförslaget innehåller flera nya bestämmelser, varav en innebär att bidrag ska kunna beviljas för vissa åtgärder som gör brandskyddet mer ändamålsenligt. Därmed skulle samhällets kostnader för bostadsanpassningsbidrag med syfte att anpassa brandskyddet kunna komma att öka med en åldrande befolkning och ökat kvarboende. Det är dock så att kostnader för anpassning av brandskyddet i vanliga bostäder, exempelvis via bostadsanpassningsbidrag, sammantaget bedöms som betydligt mindre för samhället än de kostnader som skulle uppstå om den ökade andelen äldre personer skulle behöva flytta till särskilda boenden för att få ändamålsenligt skydd mot brand.

För att få ett anpassat brandskydd genom bostadsanpassning krävs att den enskilde i någon mån uppmärksammar behovet och själv ansöker om bidrag. Risken finns att detta i många fall inte kommer att inträffa. Därmed finns ett behov av aktiva insatser från kommunen, exempelvis likt de som föreslås i utredningen gällande fallolyckor (s. 225). Med uppsökande verksamhet, och medvetenhet om brandrisker och brandskydd hos personal som arbetar i enskildas hem, kan information och konkreta råd ges som kan resultera i ett individanpassat brandskydd. Stöd för anpassning av brandskydd skulle även kunna ges på annat sätt. Det behöver bli lika naturligt för kommunens handläggare att se över att brandskyddet är tillräckligt som att se över till exempel tillgängligheten. Denna typ av insatser görs redan idag i vissa kommuner, men arbetssättet och synsättet behöver bli mer styrt och systematiserat över hela landet.

I detta ärende har överdirektör Nils Svartz beslutat. Malin Vestin har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Cecilia Nyström och enhetschefen Patrik Perbeck deltagit.

Nils Svartz

Malin Vestin

Kopia: JU/SSK